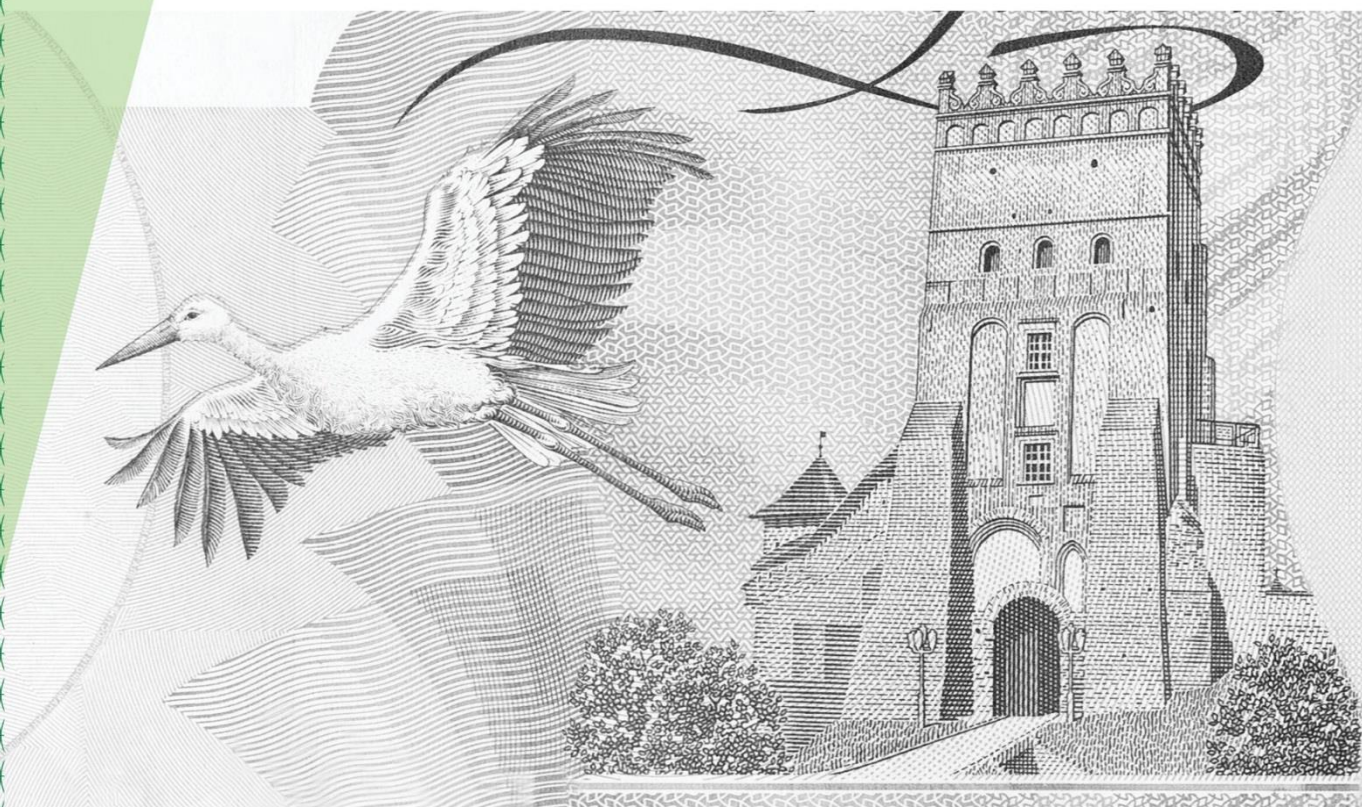

Національний
банк України

Макроекономічний та монетарний огляд

Вересень 2018 року

ЗМІСТ

ГОЛОВНЕ	2
1. ЗОВНІШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ	3
2. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ.....	5
2.1. ІНФЛЯЦІЯ.....	5
2.2. ЕКОНОМІЧНА АКТИВНІСТЬ	8
2.3. РИНОК ПРАЦІ	11
2.4. ФІСКАЛЬНИЙ СЕКТОР	12
2.5. ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС.....	13
2.6. МОНЕТАРНИЙ СЕКТОР ТА ФІНАНСОВІ РИНКИ	15
АБРЕВІАТУРИ ТА СКОРОЧЕННЯ.....	17
Додатки	

ГОЛОВНЕ

- У вересні 2018 року світова цінова кон'юнктура для українських експортерів погіршилася внаслідок зниження на окремих регіональних ринках цін на сталь, зернові та соняшникову олію. Водночас суттєво зросли ціни на нафту через звуження пропозиції. На світових фінансових ринках інвестори зайняли відносно вичікувальну позицію щодо активів країн, ринки яких розвиваються. Попри посилення торговельних воєн, інтерес інвесторів підтримали сприятливі макроекономічні дані. На тлі знецінення долара США це призвело до зміцнення більшості валют країн, ринки яких розвиваються.
- На валютному ринку України ситуація впродовж вересня також стабілізувалася, у тому числі завдяки послабленню попиту, передусім ажіотажного, на іноземну валюту. Зокрема на готівковому ринку відновився чистий продаж іноземної валюти населенням. НБУ зберігав свою присутність на міжбанківському валютному ринку з метою послаблення волатильності обмінного курсу, яка втім була істотно меншою, ніж у серпні, а операції проводилися як з продажу, так і з купівлі іноземної валюти.
- Споживча інфляція в серпні незначно прискорилася (до 9.0% р/р), незважаючи на послаблення тиску з боку цін на продукти харчування завдяки розширенню пропозиції як вітчизняних, так і імпортованих продуктів. Також на тлі сприятливої ситуації на валютному ринку в першому півріччі зростання цін на непродовольчі товари залишалось стриманим. Утім фундаментальний інфляційний тиск залишався високим на тлі стійкого споживчого попиту – базова інфляція незначно уповільнилася (до 8.7% р/р). Крім того, швидше зростання цін на паливо та прискорення зростання заробітних плат (до 26.2% р/р та 15.7% р/р у номінальному та реальному вимірах) стимулювали підвищення адміністративно-регульованих цін.
- З огляду на збереження високого фундаментального тиску та зростання ризиків для зниження інфляції до середньострокової цілі, у тому числі з боку зовнішнього середовища, на останньому засіданні з питань монетарної політики Правління НБУ прийняло рішення підвищити з 07 вересня 2018 року облікову ставку на 50 б. п. – до 18.0% річних. На підвищення облікової ставки відреагували процентні ставки за гривневими міжбанківськими кредитами та дохідність ОВДП. Трансмісія від попередніх підвищень облікової ставки та звуження ліквідності банківської системи зумовили незначне зростання роздрібних гривневих процентних ставок банків у серпні.
- У серпні кумулятивне з початку року зростання ІВБГ уповільнилося до 3.0% р/р. Ремонтні роботи на окремих підприємствах призвели до послаблення темпів росту в металургії та стали однією з причин зниження обсягів виробництва електроенергії (передусім за рахунок ТЕС). Додатковим чинником погіршення показників як у промисловості, так і інших видах діяльності (оптовій торгівлі та вантажообороті) залишалася напружена ситуація в Азовському морі. Натомість швидші темпи жнив цього року та вища врожайність пізніх культур зумовили зростання індексу сільськогосподарського виробництва. Високими темпами тривало зростання роздрібною торгівлі та пасажирообороту, а також неенергетичного імпорту (зокрема автомобілів, одягу та взуття, окремих продовольчих товарів тощо). Це свідчило про стійкий споживчий попит, підтримуваний значними темпами зростання реальної заробітної плати.
- Сприятливі показники рослинництва підтримали зростання експорту товарів у серпні, яке однак уповільнилося порівняно з липнем через зниження фізичних обсягів експорту чорних металів. Водночас зростання імпорту товарів також сповільнилося через суттєве зниження фізичних обсягів імпорту вугілля та нафтопродуктів. У результаті більш істотного уповільнення імпорту порівняно з експортом дефіцит поточного рахунку звузився порівняно з липнем (до 0.6 млрд дол.). Цей дефіцит був компенсований чистими надходженнями за фінансовим рахунком (0.6 млрд дол.), що сформувалися завдяки розміщенню дисконтних ОЗДП. Однак через виплати перед МВФ міжнародні резерви скоротилися до 17.2 млрд дол. станом на кінець серпня, або 2.9 місяця імпорту майбутнього періоду.
- У серпні державний бюджет виконано зі значним профіцитом (25.2 млрд грн) насамперед через стрімке сповільнення зростання видатків. Значною мірою це було пов'язано зі зменшенням поточних трансфертів, до складу яких входять цільові кошти місцевим бюджетам на виплату пільг та субсидій. Так кількість домогосподарств-субсидієнтів знизилася на тлі помірної зростання тарифів на ЖКП та високих темпів зростання заробітних плат та пенсій, а також внесення змін до порядку призначення субсидій. Зростання доходів було підтримане подальшим збільшенням податкових надходжень з ввезених товарів на тлі послаблення обмінного курсу гривні в серпні, високими темпами зростання заробітних плат і збільшенням прибутку прибуткових підприємств. Оскільки місцеві бюджети також виконано з додатним сальдо, сформувався значний профіцит зведеного бюджету (майже 27 млрд грн).

1. ЗОВНІШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ¹

У вересні 2018 року світова цінова кон'юнктура для українських експортерів погіршилася внаслідок зниження цін на сталь на окремих регіональних ринках, зернові та соняшникову олію. Натомість суттєво зросли ціни на нафту.

На світових ринках сталі ціни змінювалися різноспрямовано під впливом протекціоністських заходів, які призвели до послаблення попиту на європейському та близькосхідному ринках та зумовили активізацію китайських урядових програм. Ціни на сталь на китайському ринку майже не змінилися. Попри певне уповільнення, тривало зростання обсягів виробництва сталі в Китаї (на 2.7% р/р у серпні), підтримане у тому числі заявами Національної комісії Китаю з розвитку та реформ про збільшення державної підтримки інфраструктурних проектів². Підтримували ціни також дія урядових обмежень на використання доменних печей. Зростання в металургії, у свою чергу, підтримало ціни на залізну руду високої якості. Натомість ціни на ринках Європи, Близького Сходу та СНД знижувалися в умовах стабільних обсягів виробництва на тлі слабкого попиту.

Світові ціни на зернові з початку вересня знижувалися через надходження на ринок зернових нового врожаю. Зокрема, збір урожаю кукурудзи в США відбувається прискореними темпами і перевищує середньорічні темпи за останні 5 років. Крім того, наростила експортні поставки кукурудзи Бразилія. Натомість після корекції в серпні – початку вересня ціни на пшеницю були підтримані слабкими даними щодо врожайності та експорту ЄС. Так експорт м'якої пшениці ЄС з початку 2018/2019 МР станом на 24 вересня менший майже на 30% р/р.

Світові ціни на соняшкову олію продовжили падіння на тлі значних обсягів очікуваного врожаю та стрімкого падіння цін на суміжні олійні. Так ціни на американську сою істотно знизилася через рекордний урожай у США та очікування щодо введення Китаєм зворотних мит на

американські товари, у тому числі сою (мита запроваджено Китаєм наприкінці вересня). У результаті, за липень – середину вересня 2018 року суттєво збільшився експорт американських соєвих бобів до ЄС (їх частка зросла до 52% загального імпорту ЄС цієї культури, тоді як у аналогічний період минулого року вона становила лише 25%).

Протягом вересня світові ціни на нафту зростали, а ціни на нафту Brent наприкінці місяця перетнули "психологічний рівень" у 80 дол./бар. Вагомим чинником зростання цін на нафту було посилення побоювань з приводу виникнення дефіциту на ринку після введення в дію санкцій США щодо Ірану на початку листопада. Його причиною стало рішення ОПЕК+ за результатами засідання міністрів про дотримання умов угоди, досягнутої в червні, та відсутність необхідності додаткового нарощення обсягів нафти. Додатковим фактором стало зниження комерційних запасів нафти в США до мінімуму з початку 2015 року попри подальше нарощення обсягів виробництва у США.

На світових фінансових ринках інвестори зайняли відносно вичікувальну позицію щодо активів країн, ринки яких розвиваються. Наростання торговельних воєн, зокрема подальша ескалація конфлікту між США та Китаєм, геополітична напруга та подальше зростання доходності довгострокових державних цінних паперів розвинених країн³ стримували інтерес інвесторів до активів цієї групи країн. Однак підтримку індексам акцій надавали сприятливі макроекономічні дані за результатами II кварталу, підвищення цін на енергоресурси (що має позитивний ефект для країн – експортерів), посилення монетарної політики окремими центральними банками країн, ринки яких розвиваються (зокрема, Аргентини та Туреччини) та зміцнення євро до долара США (на 1.3% з початку вересня). У результаті індекс MSCI EM уповільнив падіння, а наприкінці вересня навіть дещо зріс. Це на тлі знецінення долара США призвело до зміцнення більшості валют країн, ринки яких розвиваються.

Звуження надлишкової світової пропозиції призвело до зростання цін на нафту

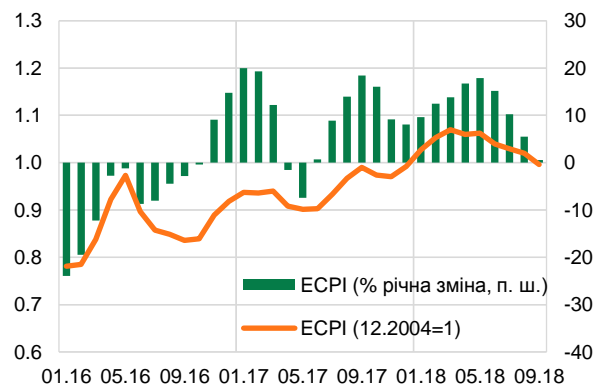
Світові ціни на нафту сортів Brent та WTI (дол./бар.)

Джерело: Thomson Reuters Datastream.

Світова цінова кон'юнктура для українських експортерів погіршилася внаслідок зниження цін на сталь, зернові та соняшкову олію

Індекс зміни світових цін на товари українського експорту

Джерело: розрахунки НБУ (попередні дані).

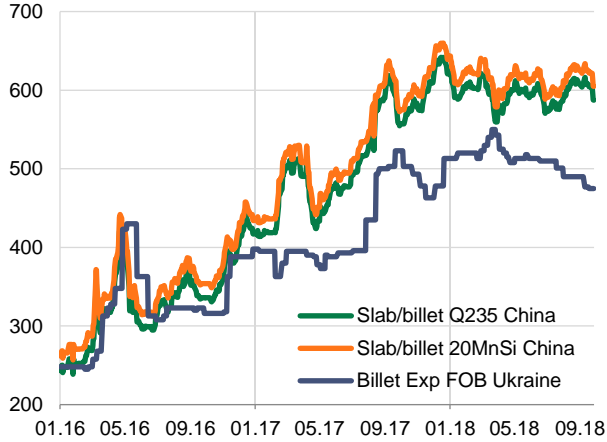
¹ Станом на 27.09.2018.

² За інформацією Reuters у 2017 році споживання сталі завдяки реалізації відповідних інфраструктурних проектів становило близько 20% загального попиту в країні.

³ Насамперед США через прискорення інфляції (у серпні становила 2.7% р/р) та очікуване підвищення процентної ставки ФРС.

Суттєві обсяги виробництва на тлі слабого попиту призвели до зниження цін на сталь на окремих регіональних ринках

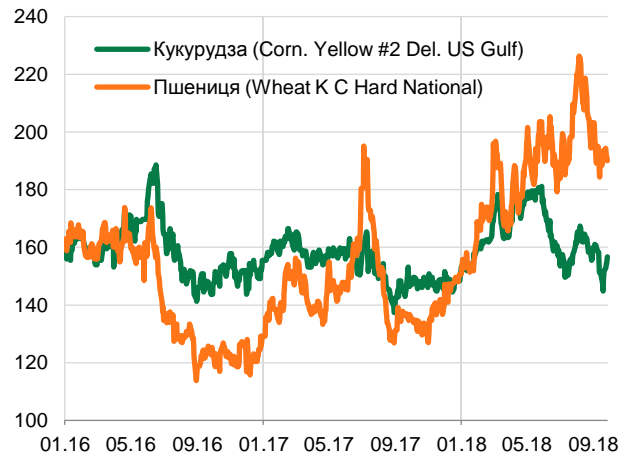
Ціни Китаю та України на окремі сталеві напівфабрикати, дол./т

Джерело: Thomson Reuters Datastream.

Світові ціни на зернові з початку вересня знижувалися через надходження на ринок зернових нового врожаю

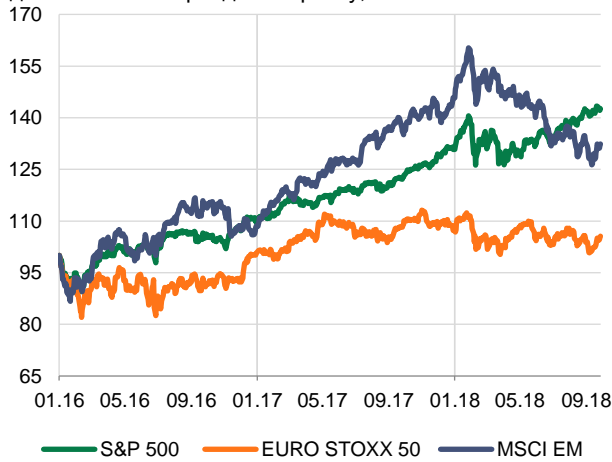
Світові ціни на зернові, дол./т

Джерело: Thomson Reuters Datastream.

Динаміка світових фондових індексів була відносно стриманою в умовах...

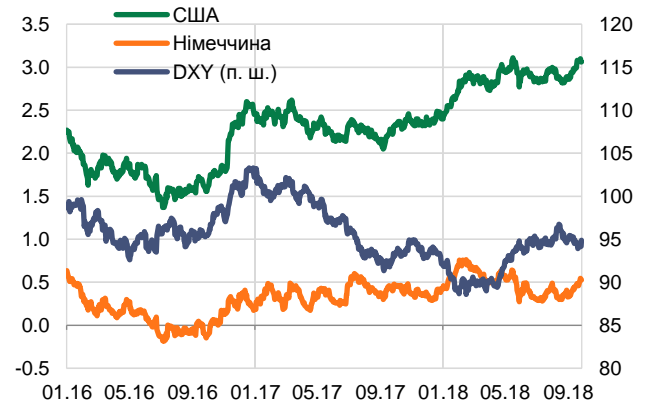
Індекси світового фондового ринку, 01.01.2016 = 100

Джерело: Thomson Reuters Datastream.

... подальшого збільшення доходності облігацій унаслідок очікуваного підвищення процентної ставки ФРС на тлі стрімкого зростання інфляції та...

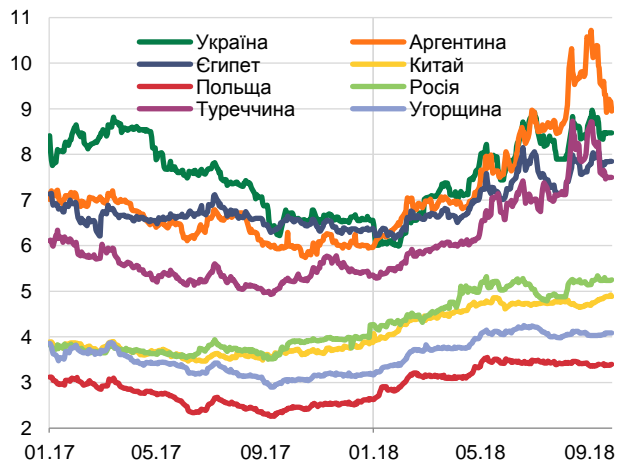
Дохідність 10-річних державних облігацій США та Німеччини, індекс долара США до кошика провідних валют (DXY)

Джерело: Thomson Reuters Datastream.

... посилення монетарної політики центральними банками окремих країн, ринки яких розвиваються

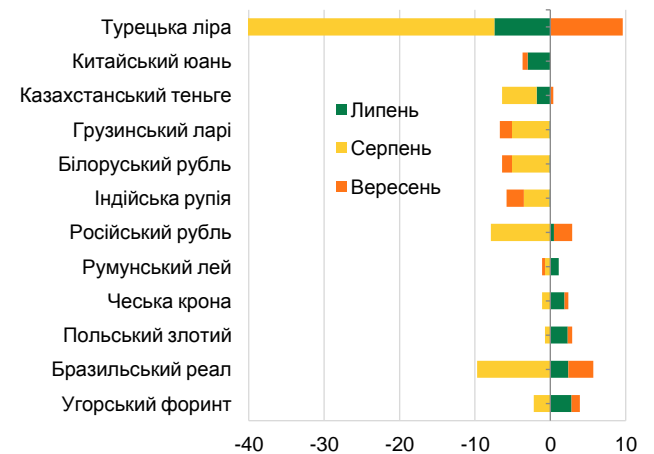
J.P. Morgan EMBI+ окремих країн, ринки яких розвиваються

Джерело: Bloomberg.

Це на тлі знецінення долара США призвело до зміцнення більшості валют країн, ринки яких розвиваються

Зміна обмінних курсів валют окремих країн, ринки яких розвиваються, до долара США, %, на кінець періоду

Джерело: Thomson Reuters Datastream, розрахунки НБУ.

2. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ

2.1. Інфляція

У серпні 2018 року споживча інфляція становила 9.0% р/р (порівняно з 8.9% р/р у липні). У місячному вимірі ціни не змінилися.

Базова інфляція в серпні незначно уповільнилася – до 8.7% р/р (у місячному вимірі становила 0.1%).

Тривало зниження темпів зростання цін на продукти харчування з високим ступенем оброблення (до 10.1% р/р). Зокрема відбулося розширення вітчизняної та імпоротної пропозиції та знижувалися світові ціни на молочні та м'ясні продукти.

Уповільнилося зростання цін на одяг та взуття (до 2.0% р/р) завдяки зміцненню курсу гривні до валют країн – торговельних партнерів у попередні місяці. Водночас послаблення курсу гривні в серпні призвело до незначного прискорення зростання цін на інші, переважно імпортовані, непродовольчі товари (до 4.8% р/р). Зокрема збільшилися темпи зростання цін на побутову техніку, автомобілі, посуд, товари для підтримки чистоти (відповідно до 6.2% р/р, 3.4% р/р, 4.5% р/р та 5.4% р/р) тощо.

Темпи зростання вартості послуг залишилися незмінними (13.8% р/р). Зростання вартості послуг закладів громадського харчування уповільнилося (до 14.5% р/р) завдяки зниженню темпів зростання цін на продукти харчування. Водночас через подальший тиск з боку споживчого попиту, а також витрат (у тому числі через високі темпи зростання заробітних плат та значну імпортну складову в собівартості окремих видів послуг) прискорилося зростання вартості послуг закладів з особистого догляду, туристичних послуг, послуг з ремонту житла (відповідно до 13.8% р/р, 13.9% р/р та 11.2% р/р) тощо.

Темпи зростання цін на сирі продукти харчування в серпні залишалися низькими, хоча й незначно збільшилися (до 1.7% р/р) порівняно з липнем. Очікувано поглибилося падіння цін на фрукти (до 10.5% р/р) завдяки високим урожаям яблук та деяких інших фруктів та ягід. Також уповільнилося зростання цін на сире м'ясо, молоко та яйця (відповідно до 7.8% р/р, 13.1% р/р та 40.2% р/р). Темпи падіння цін на гречану крупу та цукор залишилися значними (відповідно 35.1% р/р та 18.8% р/р). Натомість падіння цін на овочі в серпні було меншим, ніж у липні (4.2% р/р порівняно з 16.0% р/р відповідно). Це відбулося за рахунок прискорення зростання цін на гриби (до 11.2% р/р), відновлення зростання цін на картоплю та капусту (відповідно на 0.9% р/р та 2.5% р/р), а також зменшення темпів падіння цін на цибулю (до 5.8% р/р). Високими темпами продовжували зростати ціни на моркву та буряк (відповідно 62.7% р/р та 24.2% р/р). Такі тенденції, поміж іншого, відображали збільшення експортних поставок цієї продукції.

Темпи зростання адміністративно регульованих цін (13.8% р/р) залишилися на рівні попереднього місяця. Уповільнення цін на тютюнові вироби та алкогольні напої (відповідно до 23.8% р/р та 10.9% р/р) компенсувало прискорення зростання вартості транспортних послуг (до 23.2% р/р). Останнє зумовлено підвищенням тарифів на проїзд у міському транспорті в Києві та інших містах та авіап перевезень, що значною мірою відображало зростання цін на паливо та збільшення витрат на оплату праці.

Зростання цін на паливо прискорилося (до 19.7% р/р) на тлі підвищення світових цін на нафту.

У серпні 2018 року тривало прискорення промислової інфляції – до 19.3% р/р (з 18.1% р/р у липні). У місячному вимірі промислова інфляція становила 1.3%.

Прискорення зростання індексу цін виробників у річному вимірі зумовлене стрімким збільшенням темпів зростання вартості постачання електроенергії, газу, пари та кондиціонованого повітря (до 33.2% р/р). Зокрема в серпні НАК "Нафтогаз" підвищив тарифи на постачання природного газу для промислових споживачів на тлі відповідних тенденцій на світових ринках енергоносіїв та збільшення ціни закупівлі газу власного видобутку. Зросли ціни і у виробництві електроенергії ТЕЦ, у тому числі через нерегульованість питання щодо постачання газу за пільговими тарифами на київські електростанції⁴.

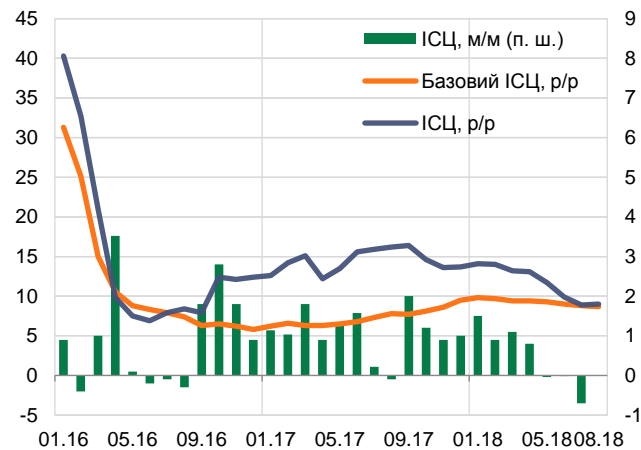
Прискорилося зростання цін й у переробній промисловості (до 13.7% р/р) за рахунок вищих, ніж у липні, темпів зростання цін у більшості видів діяльності. Зростання світових цін на енергоресурси в попередні місяці призвело до збільшення темпів зростання цін у хімічній промисловості (до 13.2% р/р) та у виробництві коксу та продуктів нафтоперероблення збільшилися (до 22.9% р/р).

Вищі темпи зростання цін у виробництві харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів (8.9% р/р) передусім відображали уповільнення падіння цін у виробництві цукру (до 16.6% р/р). Також підвищилися темпи зростання цін у виробництві хліба та борошняних виробів (14.6% р/р) на тлі зростання витрат на сировину, переважно через зростання цін на пшеницю, та оплату праці. Темпи зростання цін у виробництві молочних продуктів та напоїв не змінилися (відповідно 12.5% р/р та 17.8% р/р). Водночас розширення пропозиції імпоротної сировини та зниження світових цін привело до сповільнення зростання цін у виробництві м'ясних продуктів (до 3.7% р/р). Натомість стримувало зростання загального індексу цін виробників уповільнення зростання цін у добуванні металевих руд (до 23.5% р/р) та металургії (до 18.5% р/р). Це насамперед відображало поглиблення падіння світових цін на залізну руду та уповільнення зростання цін на сталь.

⁴ Детальніше на сайтах [Київської міської ради](#) та [НАК "Нафтогаз"](#).

У серпні 2018 року споживча та базова інфляція в річному вимірі залишилися майже на рівні попереднього місяця

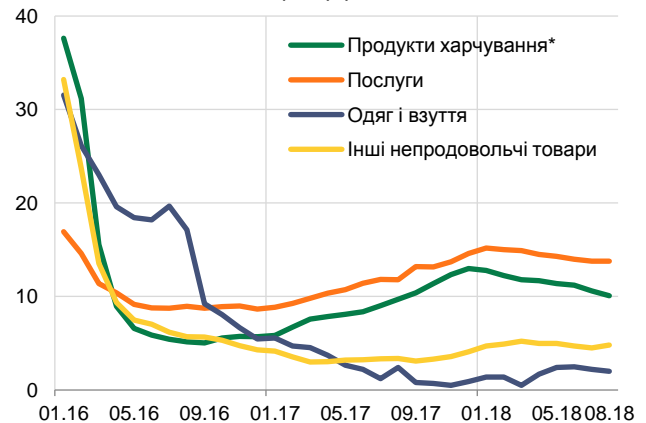
Індекси споживчих цін, %

Джерело: ДССУ.

Висока базова інфляція зумовлена стійким зростанням споживчого попиту, вплив якого стримувався послабленням тиску з боку продовольчих цін та зміцненням НЕОК гривні в першій половині року

Основні компоненти БІСЦ, % р/р

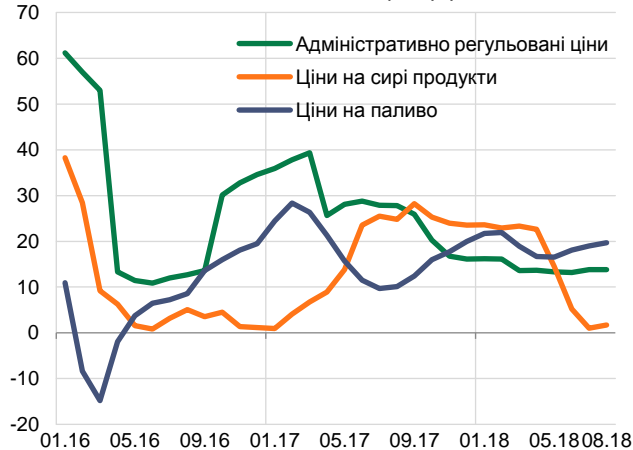

*З високим ступенем оброблення.

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

Небазова інфляція прискорилося за рахунок збільшення темпів зростання цін на сирі продукти та паливо на тлі збереження високих темпів зростання адміністративно регульованих цін

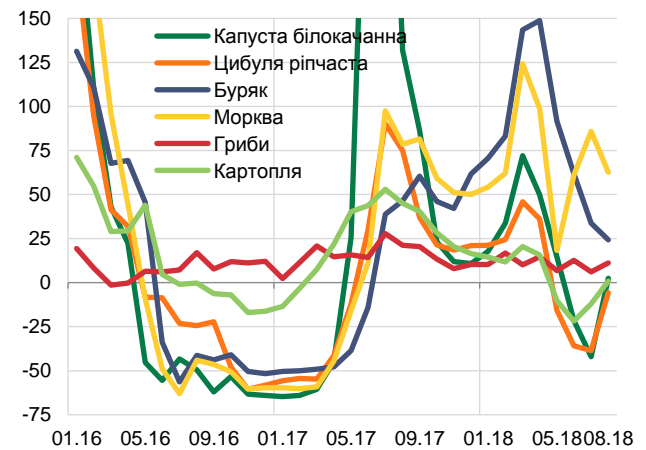
Основні компоненти небазового ІСЦ, % р/р

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

Темпи зростання цін на сирі продукти харчування в цілому залишилися низькими, однак були вищими, ніж у липні. Це зумовлено сповільненням падіння цін на овочі в умовах збільшення їх експортних поставок

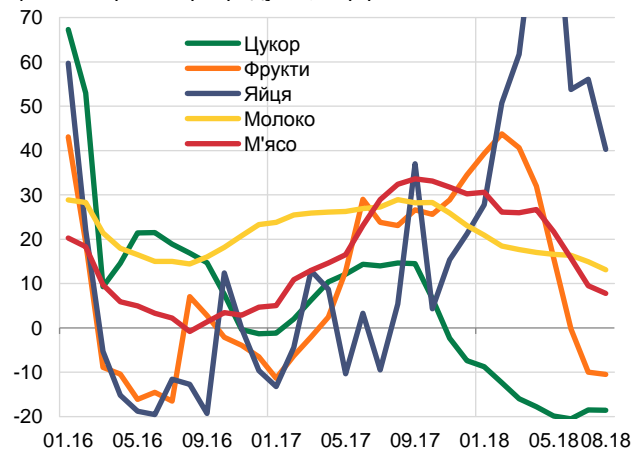
Ціни на окремі овочі, % р/р

Джерело: ДССУ.

Темпи зростання цін на інші сирі продукти знижувалися завдяки збільшенню пропозиції та зниженню світових цін

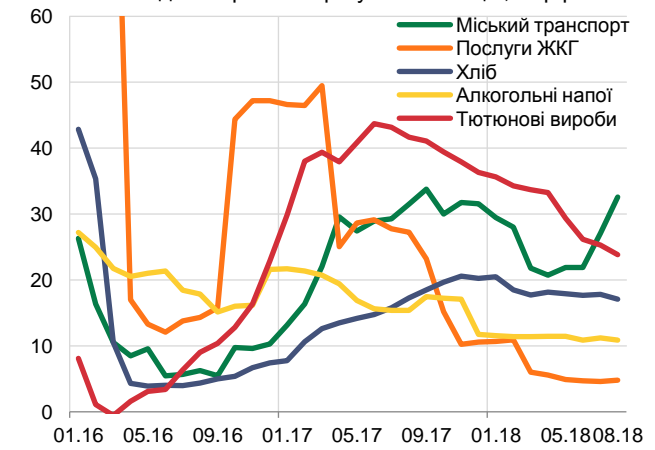
Ціни на окремі сирі продукти, % р/р

Джерело: ДССУ.

Прискорення зростання цін на транспортні послуги було основним чинником високих темпів зростання адміністративно регульованих цін, незважаючи на уповільнення зростання цін за іншими компонентами

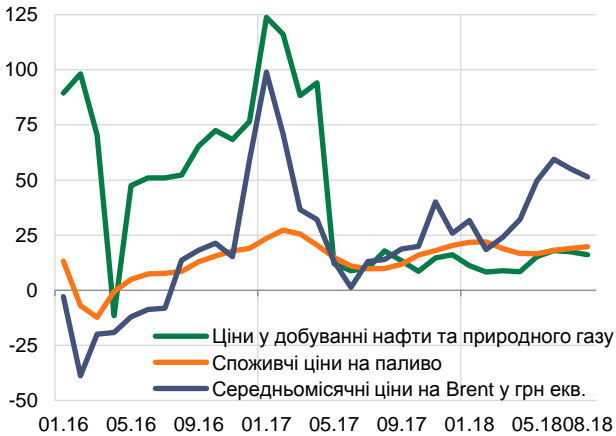
Компоненти адміністративно регульованих цін, % р/р

Джерело: ДССУ.

Зростання цін на паливо прискорилося через підвищення світових цін на нафту

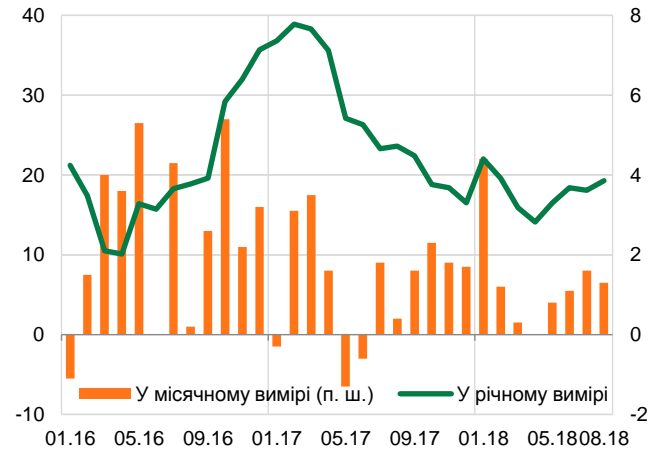
Індекс цін на паливо, %

Джерело: ДССУ.

У серпні 2018 року темпи зростання індексу цін виробників були вищими, ніж у липні...

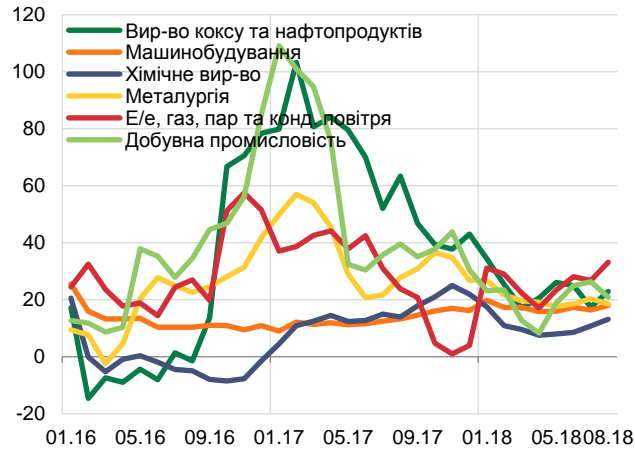
Індекс цін виробників, %

Джерело: ДССУ.

... переважно через прискорення зростання цін у постачанні е/е, газу та кондиційованого повітря, а також в окремих галузях переробної промисловості

Ціни в окремих галузях промисловості, % р/р

Джерело: ДССУ.

Темпи зростання цін у харчовій промисловості також дещо збільшилися на тлі уповільнення падіння цін у виробництві цукру

Ціни в підгалузях харчової промисловості, % р/р

Джерело: ДССУ.

2.2. ЕКОНОМІЧНА АКТИВІСТЬ

Зростання ІВБГ у січні-серпні 2018 року незначно уповільнилося (до 3.0% р/р). Погіршилися кумулятивні показники випуску всіх базових видів економічної діяльності, крім сільськогосподарського виробництва. Саме завдяки зростанню останнього ІВБГ у серпні повернувся до додатних значень (зріс на 3.2% р/р).

Зростання промислового виробництва у січні-серпні уповільнилося (до 2.2% р/р). Вагомими чинниками цього були погіршення показників випуску переробної промисловості та енергетики, пов'язане зокрема із ефектом бази порівняння – пожвавлення економічної діяльності у другій половині 2017 року внаслідок пристосування підприємств та налагодження альтернативних шляхів постачання сировини після припинення торговельних зв'язків з НКТ. Додатковими чинниками були ремонтні роботи та напружена ситуація в Азовському морі.

Зростання обсягів виробництва електроенергії, газу та кондиціонованого повітря в січні-серпні суттєво сповільнилося (до 2.9% р/р, у серпні обсяги знизилися на 6.4% р/р). Погіршення показників в енергетичному секторі значною мірою пов'язане зі спадом у виробництві та розподіленні електроенергії та газу в серпні (на 6.5% р/р та 4.2% р/р відповідно). Це може бути пов'язано із плановими ремонтами перед опалювальним сезоном, а також економією вугілля з цією ж метою. Зокрема істотно знизилося виробництво електроенергії ТЕС, хоча поліпшилися показники роботи АЕС, на які припадає більше половини всього обсягу виробленої е/е, та "зеленої енергетики" (ГЕС, ВЕС, СЕС⁵).

Уповільнення зростання обсягів виробництва в переробній промисловості в січні – серпні (до 2.0% р/р) було зумовлене спадом у серпні (на 0.5% р/р). Скорочення в серпні відбулося через падіння у виробництві коксу та в машинобудуванні (відповідно на 7.6% р/р та 1.5% р/р). Зниження обсягів виробництва коксу зумовлено зменшенням видобутку коксівного вугілля у серпні (на 3.9% р/р) та певним послабленням попиту з боку металургійного виробництва. Так темпи зростання в металургії уповільнилися до 1.7% р/р у серпні (до 2.3% р/р за січень – серпень) під впливом підвищення бази порівняння, ремонтних робіт на кількох металургійних комбінатах, а також напруженою ситуацією з вантажоперевезеннями морським транспортом.

У машинобудуванні істотно поглибилося падіння обсягів виробництва комп'ютерів, електронної та оптичної продукції у серпні (до 30% р/р). Натомість падіння обсягів виробництва автомобілів у серпні уповільнилося на тлі завершення тимчасового планового простою в період відпусток на одному з машинобудівних підприємств.

У харчовій промисловості за результатами січня – серпня уповільнилося падіння обсягів виробництва (до 1.9% р/р). Цьому сприяло прискорення зростання у переробленні та

консервуванні фруктів і овочів (на тлі вищого врожаю фруктів у цьому році), а також уповільнення спаду у виробництві м'яса та м'ясних продуктів, борошномельній та круп'яній промисловості та у виробництві тютюнових виробів. Натомість відчутно поглибилося падіння виробництва олії та тваринних жирів, зокрема, спад у виробництві соняшникової олії поглибився (до 51.3% р/р у серпні).

Кумулятивний темп зростання виробництва продукції добувної промисловості залишився незмінним у січні-серпні 2018 року. Високі темпи зростання видобутку вугілля у серпні (7.2% р/р) та прискорення зростання видобутку нафти і газу (до 7.3% р/р), а також уповільнення спаду у добуванні інших корисних копалин компенсували падіння обсягів видобутку металевих руд (на 0.4% р/р).

Уповільнилося зростання обсягів будівельних робіт у січні-серпні 2018 (до 5.7% р/р) оскільки в серпні обсяги будівництва знизилися (на 1.1% р/р). Зокрема, у серпні прискорився спад у житловому будівництві та уповільнилося зростання будівництва інженерних споруд.

Спад промислового виробництва та будівництва зумовили відчутне сповільнення зростання оптового товарообороту як у серпні, так і кумулятивного показника (до 4.5% р/р). Зростання роздрібного товарообороту, підтримуване стійким споживчим попитом, прискорилося у серпні (до 7.5% р/р), хоча кумулятивне зростання обсягів роздрібною торгівлі дещо уповільнилося (до 5.4% р/р)⁶.

У січні-серпні погіршилися також показники обороту в транспорті. Зокрема, сповільнилося зростання пасажирообороту (до 5% р/р) через зниження темпів зростання перевезень пасажирів залізничним транспортом та певного поглиблення падіння обсягів автомобільних перевезень у січні-серпні.

Водночас найбільший внесок у погіршення динаміки обсягів вантажообороту у січні-серпні 2018 (поглиблення спаду до 2.4% р/р) мало істотне падіння обсягів вантажообороту трубопровідного транспорту. Так, після істотного зростання обсягів транзиту газу у липні, в серпні відновилося його падіння (на 17% р/р) в умовах проведення комплексів планово-профілактичних та ремонтних робіт, а також унаслідок ефекту більш високої бази порівняння.

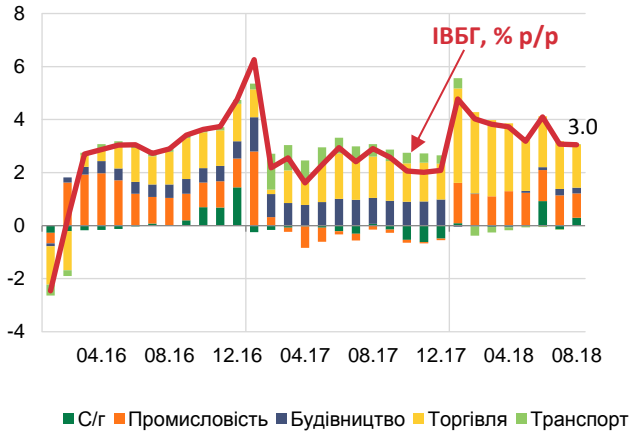
У січні – серпні поліпшилися лише показники сільськогосподарського виробництва. Передусім відновилося кумулятивне зростання обсягів виробництва в рослинництві завдяки високим обсягам збору олійних культур (50.9% р/р), зокрема соняшника та ріпаку (у тому числі на тлі більш раннього старту збору врожаю), та плодово-ягідних культур (25.6% р/р).

⁵ ТЕС – теплоелектростанції, АЕС – атомні електростанції, ГЕС – гідроелектростанції, ВЕС – вітрові електростанції, СЕС – сонячні електростанції.

⁶ Уповільнення кумулятивних показників було частково пов'язане із уточненням ДССУ даних по роздрібній торгівлі за січень – червень 2018 року на основі квартальної звітності.

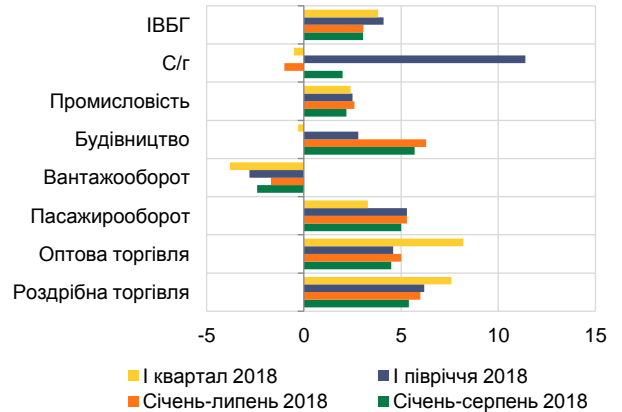
Зростання ІВБГ у січні-липні сповільнилося через послаблення показників більшості видів економічної діяльності

Внески в кумулятивну річну зміну ІВБГ, в.п.

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

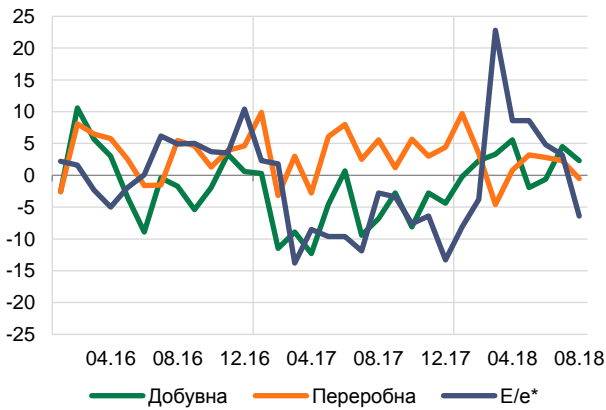
Зокрема сповільнилося зростання у промисловості, торгівлі, пасажирообороті та будівництві. Натомість відновилося зростання обсягів с/г виробництва
Випуск в окремих видах діяльності, % р/р

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

Сповільнення кумулятивного зростання промислового виробництва було зумовлене падінням обсягів виробництва електроенергії та в обробній галузі

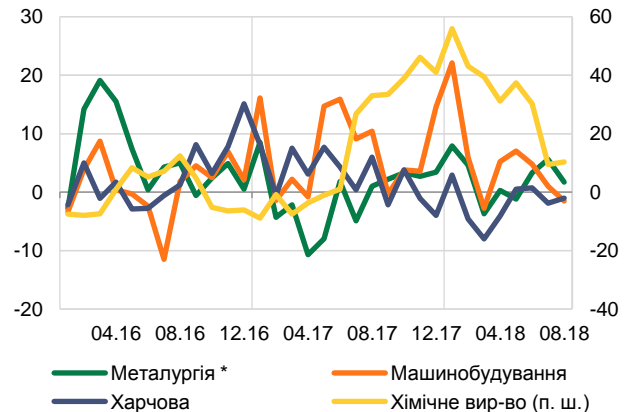
Вир-во в основних видах промисловості, % р/р

* Е/е – включає Е/е, газ, пара та конд. повітря
Джерело: ДССУ.

Відновився спад у машинобудуванні та виробництві коксу, а також уповільнилося зростання в металургії

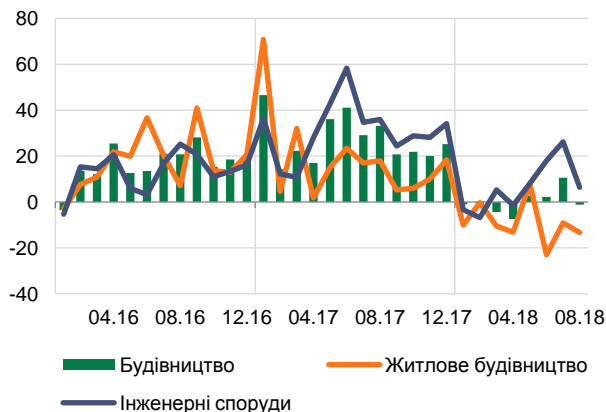
Випуск в основних галузях промисловості, % р/р

* - Включає як металургію, так і вир-во готових металевих виробів
Джерело: ДССУ.

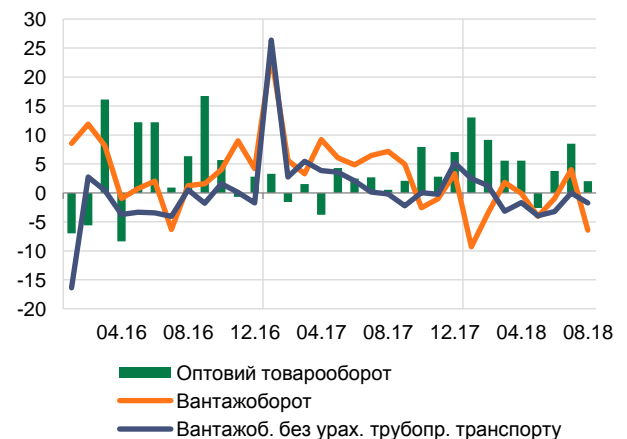
Сповільнення темпів зростання будівництва інженерних споруд та поглиблення спаду у житловому будівництві зумовили відновлення падіння обсягів будівельних робіт

Обсяги виконання будівельних робіт, % р/р

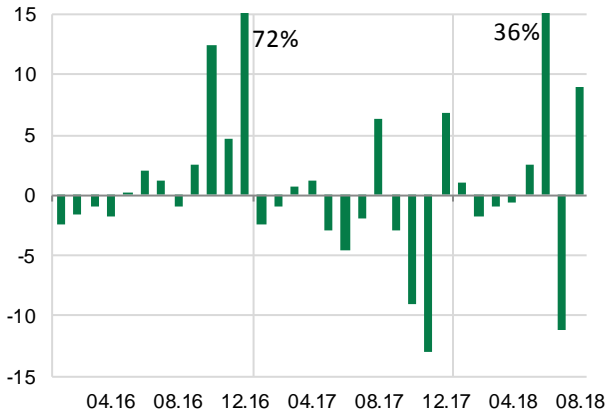
Джерело: ДССУ.

Зростання оптового товарообороту значно сповільнилося на тлі зниження промислового виробництва в серпні, а істотне зменшення транзиту газу зумовило падіння обсягів вантажообороту
Оптова торгівля та вантажооборот, % р/р

Джерело: ДССУ; розрахунки НБУ.

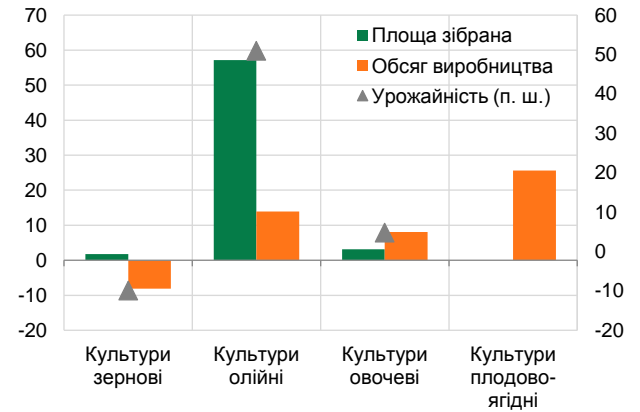
Відновлення високих темпів зростання обсягів с/г виробництва в серпні передовсім відобразило поживлення у виробництві продукції рослинництва, ...
 Індекс сільськогосподарської продукції, % р/р

Джерело: ДССУ.

...що завдячувало ранньому старту збору врожаю соняшника та вищій врожайності олійних культур

Показники збору врожаю основних сільськогосподарських культур станом на 01.09.2018, % р/р

Джерело: ДССУ.

2.3. РИНОК ПРАЦІ

У серпні 2018 року на ринку праці зберігався високий попит на робочу силу, про що свідчили дані ДСЗУ. Сезонно стрімко зросла кількість вакансій у сфері освіти та у готельно-ресторанному бізнесі (у 3.2 та 1.6 рази відповідно м/м). У сезонно скоригованому вимірі кількість вакансій в цілому не змінилася порівняно з попереднім місяцем, однак у річному вимірі потреба підприємств у працівниках залишалася значно вищою, ніж рік тому (на 30.2%). Водночас цей показник поряд з іншими факторами відображав і більшу кількість підприємств, які співпрацювали зі службою зайнятості, у 2018 році порівняно з минулим. Як і в попередні періоди, значним попитом користувалися працівники робітничих спеціальностей та найпростіших професій.

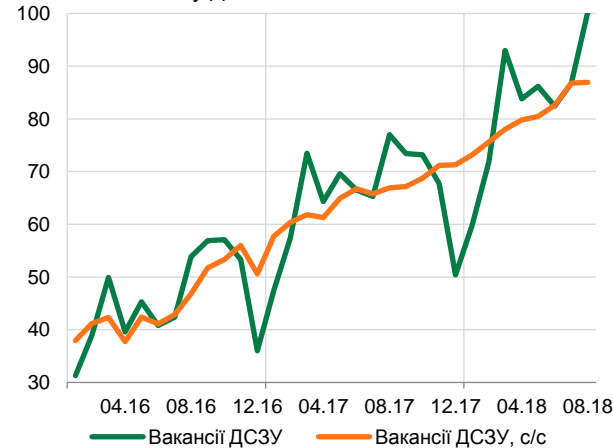
У результаті зберігається тиск на зарплати у бік

підвищення. Так, зростання середньої номінальної заробітної плати (нарахованої в розрахунку на одного штатного працівника) у серпні 2018 року прискорилося у номінальному та реальному вимірах (до 26.2% р/р та 15.7% р/р відповідно).

Після суттєвого падіння в травні 2018 року (внаслідок зміни порядку призначення житлових субсидій⁷), з червня кількість ДГ, що отримували субсидії, поступово зростала і сягнула 2.4 млн у серпні (16.3% від загальної кількості ДГ України). Це, однак, на 56.5% менше, ніж рік тому. У річному вимірі зменшилася й кількість ДГ, які звернулися за субсидіями в травні-серпні 2018 року⁸ (на 37.1%). Це пов'язано не лише зі змінами порядку перепризначення субсидій, а й зі зростанням доходів ДГ (у тому числі заробітних плат та пенсій).

У серпні 2018 року попит на робочу силу залишався високим

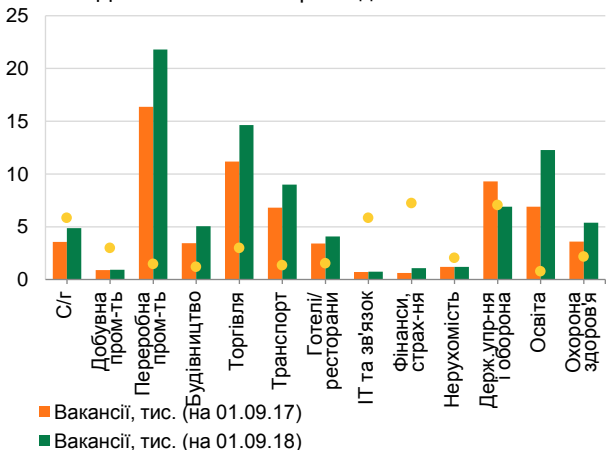
Кількість вакансій у ДСЗУ, тис. осіб

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

Зберігалися значні диспропорції між попитом і пропозицією в розрізі професійних груп

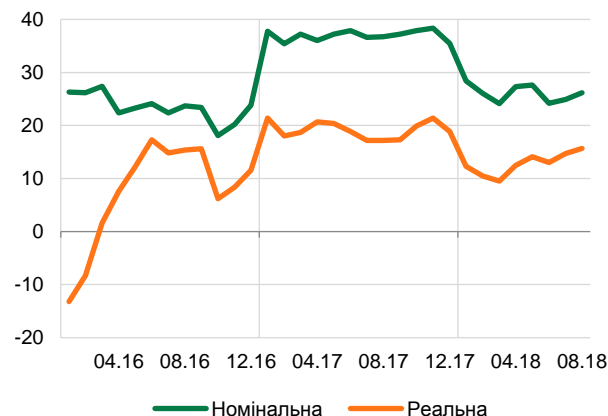
Вакансії в ДСЗУ та кількість претендентів на 1 вакансію

Джерело: ДСЗУ, ДССУ, розрахунки НБУ.

У результаті тривало прискорення зростання номінальної та реальної заробітної плати

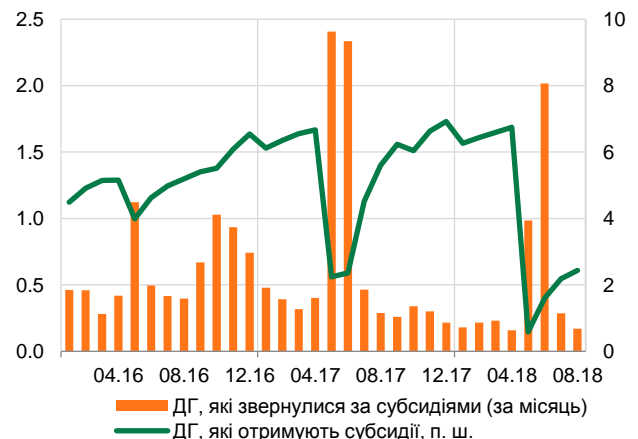
Заробітна плата, % р/р

Джерело: ДССУ.

Кількість субсидіантів після суттєвого зниження в травні 2018 року внаслідок зміни порядку призначення субсидій поступово зростає, проте залишається значно меншою, ніж у минулому році

ДГ, які звернулися та які отримують субсидії на оплату послуг ЖКГ, млн од.

Джерело: ДССУ.

⁷ Постанова КМУ від 27.04.2018 № 329.

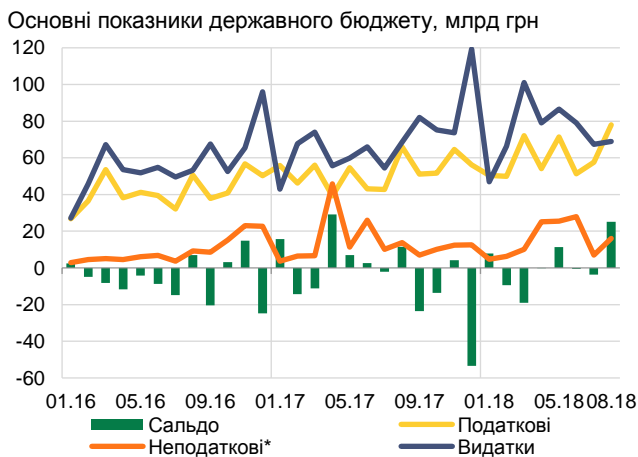
⁸ Для порівняння обраний цей період, оскільки минулого року зміни до Порядку призначення субсидій також розпочали діяти у травні.

2.4. ФІСКАЛЬНИЙ СЕКТОР

У серпні державний бюджет виконано зі значним профіцитом (25.2 млрд грн) насамперед через стрімке сповільнення зростання витратів. Такий профіцит зумовив набуття кумулятивним сальдо додатного значення – 11.8 млрд грн.

Витатки державного бюджету в серпні були на 0.4% вищими, ніж рік тому (у липні 2018 року – на 23.7% р/р). Стрімке сповільнення їх зростання передусім пов'язане із суттєвим скороченням витрат на поточні трансферти та обслуговування боргу. Очікуване скорочення перших пов'язано з різким зменшенням цільових витратків, спрямованих місцевим бюджетам на надання пільг та субсидій населенню, других – за рахунок внутрішньої складової боргу. Також уповільнилося зростання витрат на товари та послуги, а також капітальні витатки. При цьому надалі високими темпами зростали витрати на оплату праці.

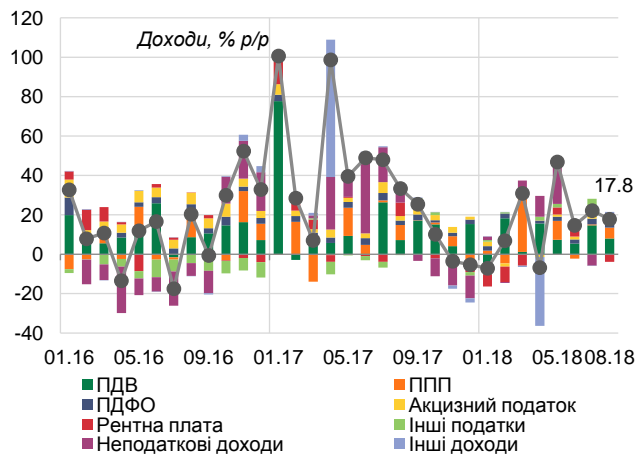
Державний бюджет виконано зі значним профіцитом на тлі істотного сповільнення зростання витратів...

Джерело: ДКСУ, розрахунки НБУ. * Неподаткові вкл. також інші доходи

Зростання доходів підтримували податкові надходження, пов'язані з імпортом, стійкі темпи зростання заробітних плат та збільшення прибутку прибуткових підприємств

Внески в річну зміну доходів державного бюджету, в. п.

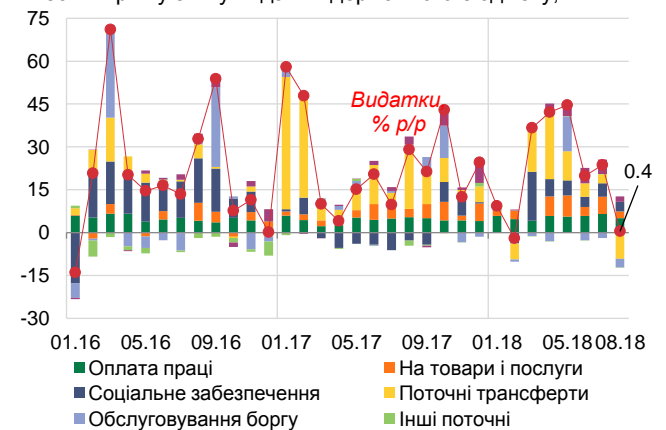

Джерело: ДКСУ, розрахунки НБУ.

Зростання доходів у серпні (на 17.8% р/р) було підтримане прискоренням податкових надходжень з ввезених товарів, високим темпам зростання заробітної плати, а також збільшення прибутку прибуткових підприємств. Крім того, збільшилися неподаткові надходження також, що пов'язано з перерахуванням залишку частини прибутку НБУ за 2017 рік через зміщення графіка таких перерахувань порівняно з попереднім роком. Водночас зменшилися надходження від рентної плати через несприятливий ефект бази порівняння та уповільнилося зростання надходжень від акцизного податку з вироблених товарів в Україні.

Оскільки місцеві бюджети також виконано з додатним сальдо (1.7 млрд грн), сформувався значний профіцит зведеного бюджету (майже 27 млрд грн). Кумулятивний профіцит зведеного бюджету за 8 місяців сягнув 34.4 млрд грн.

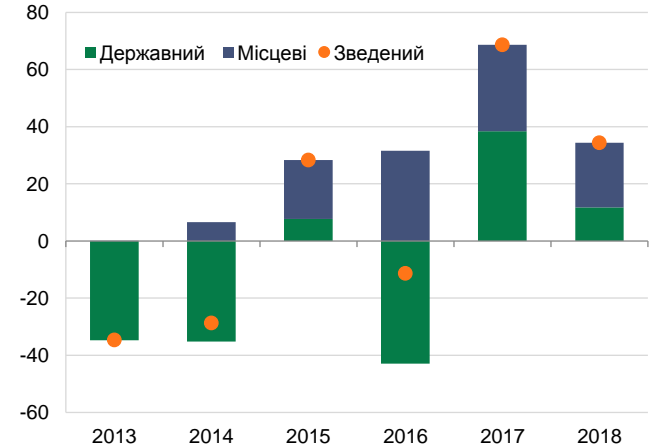
... через нижчі, ніж минулого року, витрати на поточні трансферти, уповільнення зростання витрат на товари та послуги, а також капітальні витатки

Джерело: ДКСУ, розрахунки НБУ.

Бюджети усіх рівнів виконані з профіцитом як у серпні, так і за підсумками січня-серпня

Показники сальдо зведеного бюджету за 8 місяців, млрд грн

Джерело: ДКСУ, розрахунки НБУ.

2.5. ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС

У січні – серпні 2018 року дефіцит поточного рахунку становив 2.1 млрд дол. Його збільшення порівняно з відповідним періодом минулого року (0.8 млрд дол.) передусім пов'язане із збільшенням дефіциту торгівлі товарами. Експорт товарів у січні-серпні 2018 року збільшився на 11.6% р/р завдяки сприятливій цінній кон'юнктурі та ефекту низької бази порівняння від припинення торгівлі з НКТ на початку минулого року. Водночас через нижчий врожай минулого року порівняно з попереднім та проведення ремонтних робіт на підприємствах гірничо-металургійного комплексу темпи зростання експорту були доволі стриманими. Імпорт товарів зростає швидше порівняно з експортом (15.3% р/р) насамперед через стійке зростання внутрішнього попиту. Водночас збільшення дефіциту торгівлі товарами було частково компенсовано подальшим зростанням грошових переказів (на 23% р/р).

У серпні порівняно з липнем дефіцит поточного рахунку зменшився (до 0.6 млрд дол.) завдяки скороченню дефіциту торгівлі товарами. Це насамперед зумовлено істотним зниженням темпів зростання імпорту товарів, яке було більш суттєвим порівняно з уповільненням зростання експорту.

Зростання експорту товарів у серпні сповільнилося до 10.5% р/р (з 12.7% р/р у липні) насамперед через зменшення фізичних обсягів поставок чорних металів (на 6.4% р/р), зумовлене скороченням металургійного виробництва порівняно з попереднім місяцем внаслідок планових ремонтів на окремих комбінатах. Додатковим фактором залишалися ускладнення вантажних перевезень у Азовському морі. Як результат, зростання вартісних обсягів експорту металургійної продукції сповільнилося (до 11.2% р/р). Крім того, знизилася темп зростання обсягів експорту хімічної продукції (до 7.3% р/р) значною мірою через збільшення бази порівняння⁹.

Сприятливі показники в рослинництві та високі світові ціни на пшеницю підтримали зростання експорту. Так високими темпами зростає експорт олійних культур (24% р/р). Більш ранній початок збирання соняшника сприяв сповільненню падіння експорту соняшникової олії (до 7.9% р/р) та відновленню зростання експорту соняшникового шроту (9.3% р/р). Завдяки високим світовим цінам на пшеницю прискорилося зростання експорту зернових (до 9.4% р/р) попри нижчий урожай пшениці та ячменю поточного року. Водночас зростання експорту курятини сповільнилося (до 26.2% р/р) передусім через зниження експортних цін. Це спричинило незначне сповільнення зростання експорту продовольчих товарів в цілому (до 6.5% р/р), але за вартісними показниками експорт продовольчих товарів сягнув рекордних для серпня обсягів (1.6 млрд дол.).

Значними темпами тривало зростання вартісних обсягів експорту залізних руд (31.5% р/р), а також відновилося зростання експорту продукції машинобудування (12.1% р/р), у тому числі завдяки збільшенню поставок турбореактивних двигунів (у 1.9 раза р/р), зокрема до окремих країн Азії.

Зростання імпорту товарів у серпні також істотно сповільнилося (до 17.4% р/р з 25.3% р/р у липні) насамперед за рахунок енергоносіїв та продукції хімічної

промисловості. Так фізичні обсяги імпорту вугілля скоротилися на 18.3% р/р, у тому числі завдяки переорієнтації окремих енергогенеруючих компаній на використання українського газового вугілля. Фізичні обсяги імпорту нафтопродуктів зменшилися на 9.2% р/р, що серед інших причин може бути зумовлено скороченням поставок з Білорусі через проведення планового ремонту на одному з білоруських НПЗ. У результаті, сповільнилося зростання вартісних обсягів енергетичного імпорту в цілому (до 19.9% р/р з 32.6% р/р у липні), незважаючи на подальше зростання світових цін на енергоресурси та збільшення фізичних обсягів закупівель природного газу (на 11.4% р/р).

Зростання імпорту продукції хімічної промисловості сповільнилося (до 5.0% р/р) за рахунок скорочення закупівель фармацевтичної продукції. Це зокрема може бути зумовлено зниженням державних видатків на закупівлю ліків у серпні на тлі високої бази порівняння минулого року та значних обсягів цих витрат у попередні місяці.

Водночас збереження високого внутрішнього попиту підтримувало високі річні темпи зростання імпорту неенергетичних товарів. Зокрема прискорилося зростання імпорту продукції машинобудування (до 20.5% р/р) за рахунок рекордних обсягів закупівель вживаних автомобілів та подальшого нарощення імпорту нових автомобілів. Істотно збільшилися фізичні обсяги закупівель окремих промислових (одяг, взуття тощо) та продовольчих товарів (зокрема фруктів). Також зросли закупівлі металургійної продукції (на 31.6% р/р), що серед інших причин може бути зумовлено модернізацією окремих підприємств.

Дефіцит поточного рахунку як у серпні, так і за підсумками січня – серпня був повністю компенсований чистими надходженнями за фінансовим рахунком (0.6 млрд дол. та 2.2 млрд дол. відповідно).

На відміну від попередніх місяців, у серпні надходження були забезпечені переважно державним сектором завдяки розміщенню 6-місячних дисконтних ОЗДП. Натомість зовнішня позиція приватного сектору практично не змінилася. Чисті зобов'язання сектору загального державного управління зросли на 0.6 млрд дол. У приватному секторі зростання чистих зовнішніх активів банків (на 0.4 млрд дол. США) було компенсовано подальшим зростанням чистої заборгованості за торговими та довгостроковими кредитами (по 0.2 млрд дол. США).

Серед інших статей, приплив ПІІ в серпні становив 176 млн дол. До реального сектору у формі інвестицій в акціонерний капітал було спрямовано 40%. Загалом за вісім місяців 2018 року ПІІ в Україну становили 1.4 млрд дол., що на 27.3% менше порівняно з відповідним періодом минулого року (обсяг операцій з переоформлення банками боргу в статутний капітал залишився практично незмінним та становив 0.4 млрд дол.).

Хоча в цілому платіжний баланс було зведено з незначним профіцитом (27 млн дол. у серпні та 164 млн дол. у січні – серпні), міжнародні резерви станом на кінець серпня зменшилися до 17.2 млрд дол. США, або 2.9 місяця імпорту майбутнього періоду, через виплати кредитів на користь МВФ.

⁹ У серпні 2017 року здійснено поставки урану, а також істотно зросли обсяги виробництва хімічної продукції, у тому числі через нарощення виробництва

експортноорієнтованим заводом "Карпатнафтохім", що відновив роботу з червня 2017 року.

У серпні дефіцит поточного рахунку зменшився порівняно з липнем завдяки скороченню дефіциту торгівлі товарами

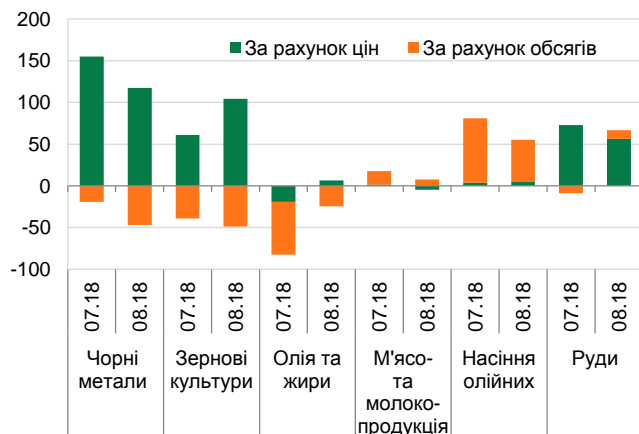
Рахунок поточних операцій, млрд дол.

Джерело: НБУ.

Сприятливі показники рослинництва в серпні підтримали зростання експорту товарів, яке однак уповільнилося порівняно з липнем через зниження фізичних обсягів експорту чорних металів

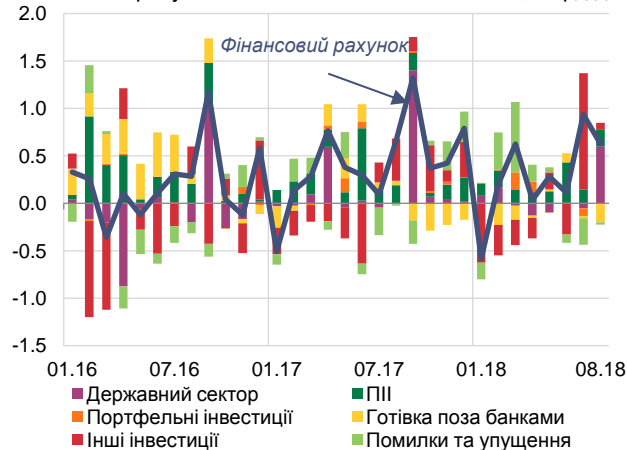
Абсолютна зміна експорту окремих товарів у липні-серпні, тис дол.

Джерело: ДФСУ, розрахунки НБУ.

На відміну від попередніх місяців чистий приплив коштів за фінансовим рахунком був забезпечений державним сектором через розміщення боргових цінних паперів

Фінансовий рахунок: чисті зовнішні зобов'язання, млрд дол.

Джерело: НБУ.

Дефіцит торгівлі товарами дещо знизився через більш істотне сповільнення зростання імпорту товарів порівняно з експортом

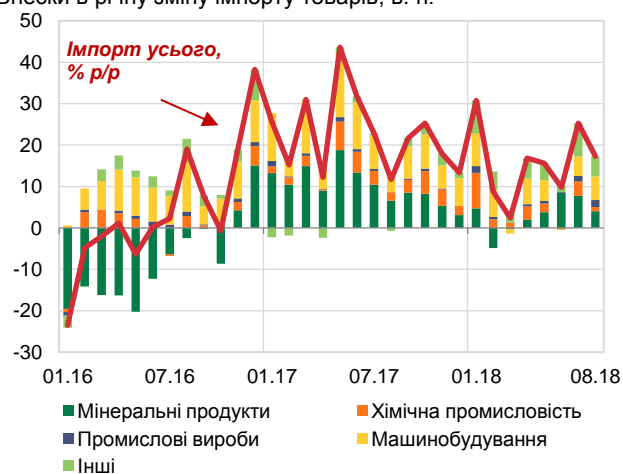
Експорт та імпорт товарів

Джерело: розрахунки НБУ.

Зростання імпорту істотно сповільнилося за рахунок зменшення закупівель енергоносіїв та продукції хімічної промисловості. Натомість неенергетичний імпорт у цілому продовжував зростати високими темпами

Внески в річну зміну імпорту товарів, в. п.

Джерело: НБУ.

Хоча в цілому платіжний баланс було зведено з незначним профіцитом, міжнародні резерви станом на кінець серпня зменшилися через виплати кредитів на користь МВФ

Валові міжнародні резерви, млрд дол.

Джерело: НБУ.

2.6. МОНЕТАРНИЙ СЕКТОР ТА ФІНАНСОВІ РИНКИ

На останньому засіданні з питань монетарної політики Правління НБУ прийняло рішення підвищити з 07 вересня 2018 року облікову ставку на 50 б. п. – до 18.0% річних. Таке рішення було викликане зростанням ризиків для зниження інфляції до середньострокової цілі зокрема через дію низки чинників – збереження значного фундаментального інфляційного тиску, ускладнення доступу до міжнародних фінансових ресурсів для країн, ринки яких розвиваються, невизначеності щодо впливу торговельних конфліктів на кон'юнктуру світових товарних ринків та стійкого споживчого попиту.

Останні підвищення номінальної облікової ставки сприяли зростанню її протягом серпня-вересня і в реальному вимірі. Тісний зв'язок із обліковою ставкою зберігали гривневі процентні ставки на МБКР та дохідність за гривневими цінними паперами.

Трансмісія від попередніх підвищень облікової ставки та звуження ліквідності банківської системи зумовили незначне зростання роздрібних гривневих процентних ставок банків у серпні, хоча зберігався вплив кон'юнктурних чинників, притаманних окремим сегментам грошово-кредитного ринку. Посилення конкуренції між банками за корпоративних клієнтів призвело до підвищення дохідності депозитів НФК, перевищивши дохідність депозитів ДГ. Зросла і вартість кредитів НФК, що відображало головним чином посилення попиту на кредитні ресурси. Водночас відгук процентних ставок ДГ у серпні був незначним. Дохідність депозитів порівняно з попередніми місяцями практично не змінилася на тлі значного припливу коштів у попередні періоди. Середньозважена вартість кредитів населенню також залишилася на рівні попереднього місяця.

Упродовж вересня ситуація на валютному ринку загалом стабілізувалася. Це стало результатом зниження ажіотажного попиту на валюту як на міжбанківському, так і на готівковому ринку. На останньому відновилося переважання пропозиції готівкової іноземної валюти з боку населення над попитом на неї. Для зменшення інтенсивності коливань обмінного курсу НБУ зберігав присутність на валютному ринку, проводячи операції як з купівлі іноземної валюти, так і з її продажу. Водночас, на відміну від серпня, у вересні сальдо операцій НБУ з іноземною валютою набуло додатних значень (близько 53 млн дол.), перевищивши 0.6 млрд дол. з початку року. У результаті за підсумками вересня офіційний обмінний курс

гривні до долара США та євро залишилися практично на рівні попереднього місяця. НЕОК гривні у липні-серпні знецінився, незважаючи на послаблення інших валют країн – ОТП України до долара США. Це на тлі нижчої в місячному вимірі інфляції в Україні порівняно з країнами – ОТП зумовило послаблення РЕОК гривні в серпні (на 1.7% м/м). Водночас РЕОК залишався сильнішим ніж рік тому (на 4.2%).

Значне від'ємне сальдо операцій НБУ з іноземною валютою у серпні, а також сплата квартальних податкових та інших платежів до бюджету призвели до значного зниження ліквідності банківської системи. Це відобразилося в значному (майже в 3 рази) зниженні залишків коштів на депозитних сертифікатах НБУ, тоді як залишки коштів на коррахунках банків на кінець місяця зросли. Проте їх зростання значною мірою нівелювалося зниженням готівки, унаслідок чого обсяг грошової бази залишилися практично на рівні попереднього місяця, хоча річні темпи приросту грошової бази дещо збільшилися (до 11.3% р/р).

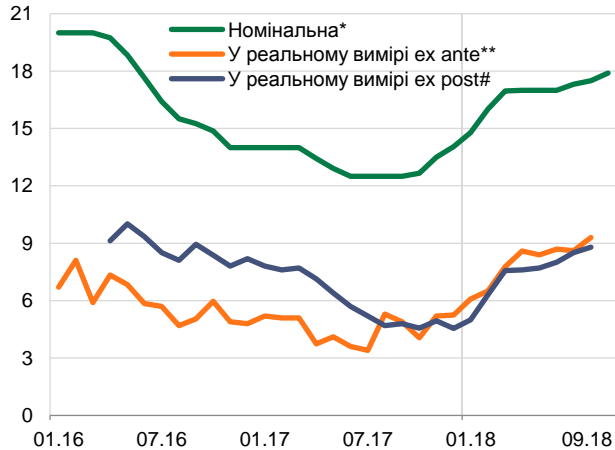
Грошова маса в серпні також зростала помірними темпами (на 0.3% м/м та 11.7% р/р). Збільшення залишків коштів на валютних депозитах було практично компенсоване зниженням залишків гривневих депозитів та скороченням готівки в обігу.

Зниження гривневих депозитів НФК зумовлене згаданими вище фіскальними чинниками. Зокрема майже 80% обсягів скорочення залишків коштів НФК припало на кошти на вимогу. Водночас з огляду на значний приплив коштів до бюджетів різних рівнів тривало зростання залишків гривневих коштів на банківських рахунках сектору загального державного управління. Динаміка залишків гривневих депозитів ДГ визначалася головним чином активним витрачанням населенням коштів на споживчі потреби напередодні початку нового навчального року та перетіканням коштів на депозитні рахунки в іноземній валюті. Крім того, тривало зростання інтересу ДГ до альтернативних джерел інвестування, зокрема ОВДП, через їх вищу дохідність порівняно з дохідністю депозитів.

Банки продовжили активно кредитувати в національній валюті – зростання залишків гривневих кредитів пришвидшилося (до 13.5% р/р) Зокрема прискорилося зростання залишків кредитів, наданих НФК (до 7.0% р/р). Темпи зростання залишків кредитів ДГ залишалися високими, хоча в серпні незначно знизилися (до 44.7% р/р).

Облікова ставка НБУ підвищилася в номінальному та реальному вимірах

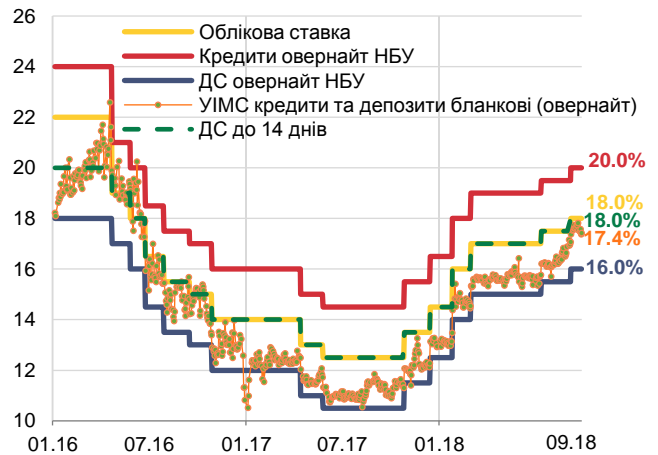
Ключова ставка НБУ та її реальні виміри, % річних

* У середньому за місяць; ** Дефльована на фактичну річну базу інфляцію; # Дефльована на інфляційні очікування фін. аналітиків на наступні 12 міс.
Джерело: НБУ.

Слідом за підвищенням облікової ставки у вересні зростає вартість гривневих ресурсів на МБКР

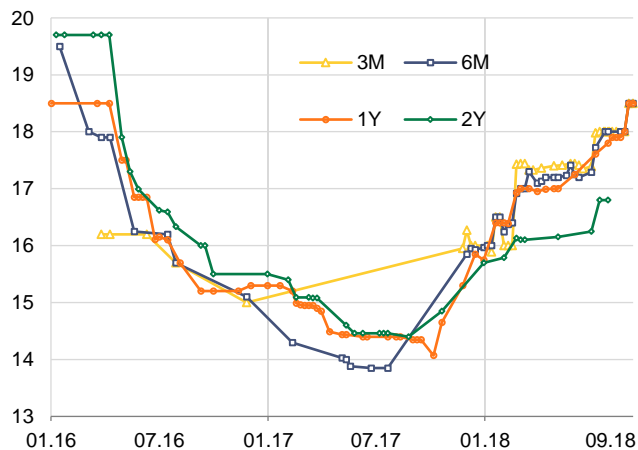
Процентні ставки НБУ та УІМС, % річних

Джерело: НБУ.

...та зростає середньозважена дохідність за гривневими цінними паперами

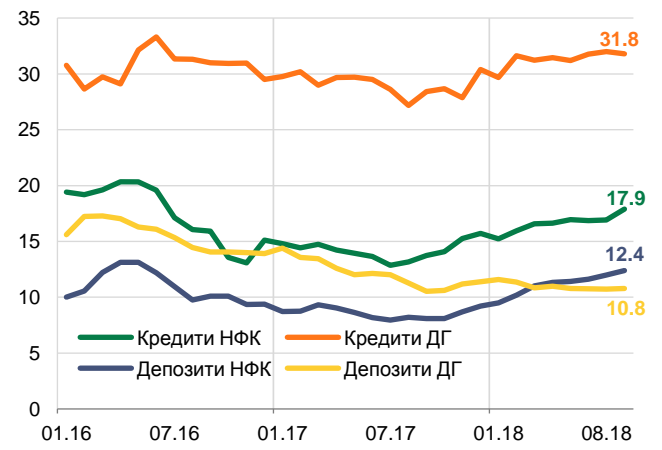
Дохідність ОВДП на первинному ринку, % річних

Джерело: НБУ.

Зростає й вартість кредитів та депозитів НФК, хоча вплив кон'юнктурних чинників залишався вагомим. Відгук процентних ставок ДГ у серпні був незначним

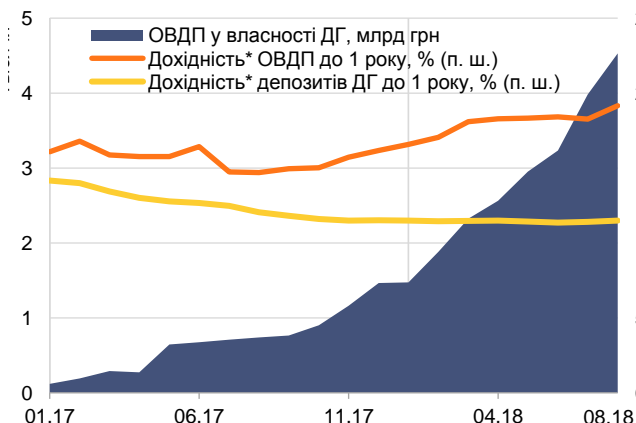
Середньозважені процентні ставки в національній валюті за новими кредитами (без овердрафту) і депозитами, % річних

Джерело: НБУ.

На тлі слабого відгуку дохідності депозитів зростає інтерес ДГ до альтернативних джерел інвестування, зокрема ОВДП, хоча їх обсяги в цілому - незначні

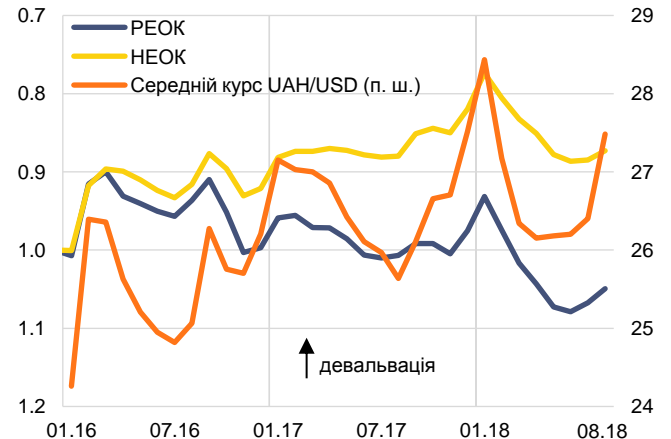
Дохідність* за гривневими депозитами ДГ та ОВДП на первинному ринку, % річних

*Скоригована на сплату податків та зборів.
Джерело: НБУ.

НЕОК гривні в річному вимірі помірно знецінився, тоді як РЕОК залишається міцнішим, ніж рік тому, через вищу річну інфляцію в Україні порівняно з країнами – ОТП

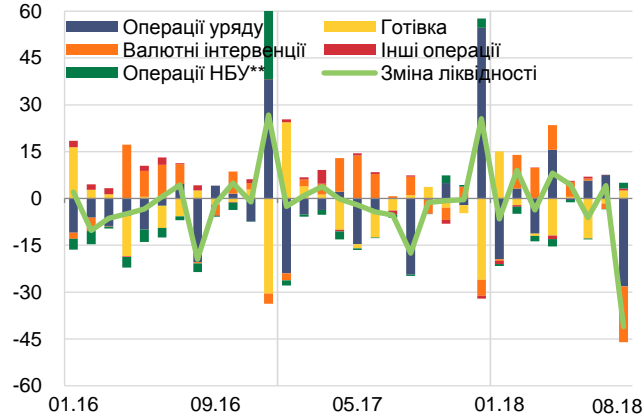
Індекс РЕОК та НЕОК гривні та середній курс UAH/USD, 12.2015 = 1

Примітка: попередні дані.
Джерело: IFS, розрахунки НБУ.

Зниження ліквідності банківської системи у серпні зумовлювалося валютними інтервенціями НБУ з продажу іноземної валюти

Фактори впливу на зміну ліквідності банків*, млрд грн

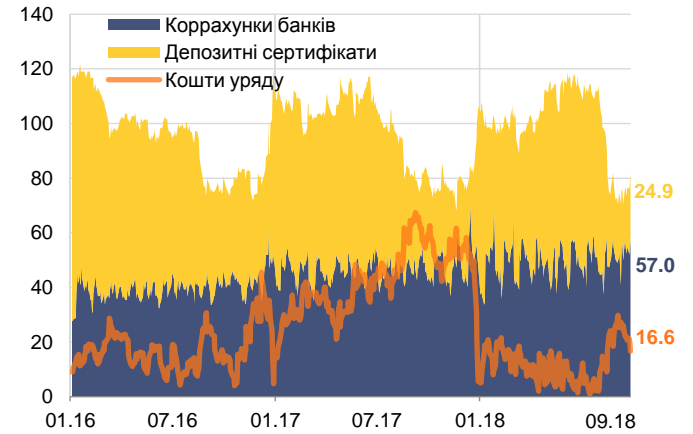
*Зміна залишків депозитних сертифікатів НБУ та коррахунків на кінець місяця до попереднього місяця.

** Крім операцій з депозитними сертифікатами.

Джерело: НБУ.

... та сплатою квартальних податкових та інших платежів до бюджету

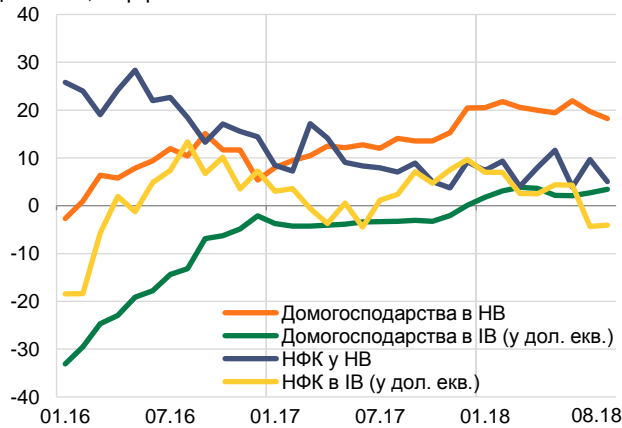
Окремі показники ліквідності банківської системи, млрд грн

Джерело: НБУ.

Зниження гривневих депозитів НФК зумовлене фіскальними чинниками, а гривневих депозитів ДГ – витрачанням коштів на споживчі потреби та перетіканням коштів на рахунки в іноземній валюті

Депозити, % р/р

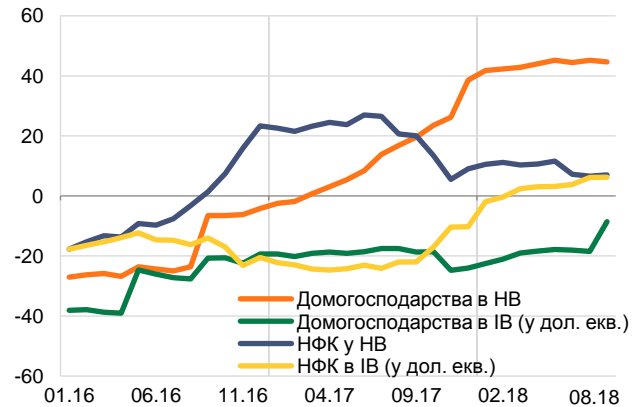

Примітка: НВ – національна валюта, ІВ – іноземна валюта.

Джерело: НБУ.

Драйвером зростання гривневих кредитів ДГ традиційно виступило споживче кредитування. Помірні темпи кредитування НФК зумовлювалися значним борговим навантаженням великих підприємств

Кредити, % р/р

Примітка: НВ – національна валюта, ІВ – іноземна валюта.

Джерело: НБУ.

АБРЕВІАТУРИ ТА СКОРОЧЕННЯ

ІСЦ	Індекс споживчих цін	ППП	Податок на прибуток підприємств
БІСЦ	Базовий індекс споживчих цін	ПФУ	Пенсійний фонд України
ІЦВ	Індекс цін виробників	ОВДП	Облігації внутрішньої державної позики
ВВП	Валовий внутрішній продукт	ФГВФО	Фонд гарантування вкладів фізичних осіб
ІВБГ	Індекс виробництва базових галузей	ФОП	Фізична особа підприємець
РЕОК	Реальний ефективний обмінний курс	НБУ	Національний банк України
НЕОК	Номинальний ефективний обмінний курс	Казначейство,	Державна казначейська служба України
ДССУ	Державна служба статистики України	ДКСУ	Міністерство фінансів України
ДСЗУ	Державна служба зайнятості України	МФУ	Прямі іноземні інвестиції
ДГ	Домогосподарства	ПІІ	Антитерористична операція
США	Сполучені Штати Америки	АТО	Неконтрольовані території Донецької та Луганської областей
ФРС	Федеральна резервна система США	НКТ	Основні торговельні партнери
МВФ	Міжнародний валютний фонд	ОТП	Житлово-комунальне господарство
НФК	Нефінансові корпорації	ЖКГ	External Commodity Price Index, зважений індекс зміни світових цін на основні товари українського експорту
МСФЗ	Міжнародні стандарти фінансової звітності	ЕСРІ	Український індекс міжбанківських ставок
МБКР	Міжбанківський кредитний ринок	УІМС	Велика рогата худоба
ПДВ	Податок на додану вартість	ВРХ	Індекс споживчих настроїв
ПДФО	Податок на доходи фізичних осіб	ІСН	
млн	мільйон	дол./т	доларів США за 1 тону
млрд	мільярд	євро/дол.	доларів США за 1 євро
грн	гривня	руб./дол.	російських рублів за 1 долар США
дол.	долар США, якщо не зазначено інше	р/р	у річному вимірі, річна зміна, до відповідного періоду попереднього року
руб.	російський рубль	м/м	до попереднього місяця, у місячному вимірі
в. п.	відсотковий пункт	с/с	у сезонно скоригованому вимірі
б. п.	базисний пункт		
п. ш.	права шкала		
бар.	барель		